

Utbildningsinspektion Monbijouskolan, grundskola F-6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i stadsdel Centrum, Monbijouskolan

Skolverket sände den 1 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Monbijouskolan har bestått av undervisningsrådet Helena Olivestam Torold samt experten Jan Olsson. Besök i Monbijouskolan genomfördes den 4 maj 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Stadsdel Centrum, Monbijouskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Monbijouskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, elevvårdsteamet, lärare och annan pedagogisk personal, elever samt föräldrar. Besök gjordes också på lektioner i olika arbetslag. Under besöket fördes också spontana samtal med barn, elever och personal. Skolbarnsomsorgen har studerats i begränsad omfattning.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Stadsdel Centrum, Monbijouskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	152
Förskoleklass	31
Grundskola	177

Monbijouskolan ligger i de centrala delarna av Malmö. Upptagningsområdet är snävt geografiskt och eleverna måste bo ganska nära för att kunna få plats på skolan.

På Monbijouskolan möts elever med olika språklig, kulturell och socioekonomisk bakgrund. Ungefär hälften av skolans elever är födda utomlands eller har föräldrar födda i ett annat land än Sverige.

Skolan beskriver sig självt som ett Malmö i miniatyr. Detta präglar arbetet på skolan.

På skolan finns två ”spår” från förskoleklass till årskurs 6. I varje spår finns två arbetslag, F-3 och 4-6. Undervisningen bedrivs huvudsakligen i åldersblandade grupper. Över 70 procent av eleverna har plats i skolans fritidshem och fritids-

klubb. Monbijouskolan har ett väl utbyggt skolbibliotek med utbildad bibliotekarie. Skolbyggnaderna från tidigt 1900-tal totalrenoverades i början av 90-talet.

Monbijouskolan deltar i Försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Rektorn, elevvårdsteamet och intervjuad personal och elever har alla uppfattningen att eleverna trivs på skolan. Även om språkbruket stundtals kan vara hårt och att pojkarna till viss del dominerar över flickorna är den bild inspektörerna fått att eleverna trivs på skolan och att klimatet är gott. En aktuell trivselenkät bland eleverna stödjer detta. Av enkäten framgår dock att en hel del elever inte är helt nöjda med möjligheterna att få hjälp av vuxna under rasterna. Vid samtal med föräldrarna framkommer en oro för situationen på skolgården, elevernas språkbruk och en tendens till försämring av klimatet elever emellan på skolan.

Alla intervjuade är överens om att kränkningar förekommer både mellan elever och mellan vuxna gentemot elever och elever gentemot vuxna, dock i begränsad omfattning. Bland de äldre eleverna finns uppfattningen att flickor och pojkar uppträder olika och umgås relativt lite med varandra. Flickorna trivs bäst i tjejgrupper där de slipper höra dumma kommentarer från pojkarna.

Eleverna har lätt för att uttrycka sina uppfattningar och har god förmåga att arbeta både enskilt och i grupp. Av en enkätundersökning framgår att över 90 procent av eleverna upplever att de har inflytande över sin vardag. Inspektörerna kunde notera flera goda exempel på elevinflytande.

Eleverna har inom ramen för de temaarbeten som bedrivs på skolan kunskaper om målen för den egna utbildningen. När det gäller undervisningen i övrigt är det svårare att bedöma elevernas insikter i vad som skall läras.

Av de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2004 framgår att av de elever som genomfört provet har 33 procent ej uppnått målen i svenska. Motsvarande siffror för matematik är 29 procent och för engelska 30 procent.

Skolan följer elevernas läsutveckling via läsutvecklingsschemat LUS. Skolan når goda resultat i läsinläringen. Alla elever i årskurs 1 kan läsa. Någon sammanställning av kunskapsresultat i övriga ämnen finns inte varför inspektörerna inte kan bedöma elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna trivs på skolan och att de har både vilja och förmåga att påverka arbetet. Kunskapsresultaten i svenska, matematik och engelska bör förbättras. Inspektörerna att skolan behöver utveckla instrument för att synliggöra elevresultat även i övriga ämnen.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Monbijouskolan har elevråd, klassråd och elevskyddsombud. Under vårterminen 2005 har skolan arbetat med temat demokrati. Eleverna har överlag stora möjligheter att diskutera och påverka det som sker på skolan, bl.a. val av tema.

Monbijouskolans föräldraförening är för närvarande vilande. Skolan har under senaste året arbetat för att engagera föräldrar att delta i verksamheten och i föräldraråd. Vid inspektörernas samtal med föräldrarna påpekas att skolan inte är avvisande till samarbete, men att det finns ett bristande engagemang från föräldrarnas sida. I syfte att inhämta synpunkter från föräldrarna på skolans sätt att arbeta har en enkätundersökning genomförts våren 2005. Av föräldrar med barn i de tidigare åren upplever över 70 procent att de har stort eller ganska stort inflytande. Motsvarande siffra för de äldre barnens föräldrar är 41 procent.

Skolan arbetar målmedvetet mot mobbning och andra former av kränkande behandling. Ett handlingsprogram för detta arbete finns. En speciell antimobbningssgrupp arbetar både förebyggande och vid uppkomna situationer. När kränkningar förekommer agerar personalen snabbt utifrån väl genomarbetade rutiner. Under läsåret har hittills tio fall av kränkningar eller mobbning bearbetats på skolan. Skolan har beslutat att skapa en verksamhet med kamratmedlare vid starten av höstterminen 2005 och hoppas mycket på att detta skall förbättra klimatet i skolan och på skolgården. Eleverna har "livskunskap" ett lektionspass i veckan. Undervisningen fungerar som grund för skolans arbete kring demokrati och arbetet mot alkohol, narkotika och tobak och upplevs som positivt av de flesta klasser.

Eleverna har varje dag 30 minuter avsatt för fysisk aktivitet som en del i det hälsofrämjande arbetet. Inspektörerna bedömer att det hälsofrämjande arbetet i övrigt är av begränsad omfattning.

Personalen har gemensamt utarbetat en "Värdegrund för Monbijouskolan". Under åtta rubriker beskrivs hur man ser på och avser förhålla sig i arbetet, till elever och föräldrar på skolan. De äldre eleverna framför uppfattningen att lärarna behandlar pojkar och flickor olika.

Arbetet med att utveckla och förbättra individuella utvecklingsplaner pågår.

Tjänsten som skolsköterska har under en längre tid fungerat mindre bra på grund av sjukskrivningar. Skolan har nu en vikarierande skolsköterska på halvtid.

Till följd av att Monbijouskolan ligger i Malmös centrala delar är det enligt rektorn svårt för eleverna att spontant aktivera sig på sin fritid. Utbudet av fritidsaktiviteter i området är begränsat liksom skolans samarbete med föreningar och omvärld. Inspektörerna bedömer att detta samarbete skulle kunna utvecklas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan arbetar målmedvetet mot kränkande behandling och att eleverna har goda möjligheter att påverka verksamheten. Skolan har uppmärksammat det minskade föräldraengagemanget och bör fortsätta arbetet med att stimulera och skapa möjligheter för föräldrarna, särskilt till de äldre barnen, att samverka med skolan.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Monbijouskolan har tidigare bearbetat de nationella kursplanerna och arbetar utan timplan. Skolan planerar att revidera sitt arbete med kursplanerna hösten 2005 så att dessa skall kunna utgöra referenspunkter i elevernas utvecklingsplaner. Detta kan på sikt sannolikt förbättra elevernas kunskaper om målen för lärandet.

Monbijouskolan arbetar läsfrämjande. Biblioteket är en del av skolans satsning på språklig stimulans och läslust genom daglig läsning och genom användning av skön- och facklitteratur som en del i skolarbetet.

Den åldersblandade undervisningen ger eleverna i olika åldersgrupper möjligheter att lära känna varandra och arbeta tillsammans. Skola och fritidshem har ett nära samarbete. Inspektörerna bedömer att arbetsklimatet och samspelet mellan pedagoger och barn i huvudsak är gott på skolan.

I syfte att inhämta synpunkter från eleverna och föräldrarna på skolans sätt att arbeta åldersintegrerat och på utvecklingssamtalen har en enkätundersökning genomförts våren 2005. Resultaten tyder på en viss tveksamhet inför arbetet med åldersblandade klasser bland barnens föräldrar. 21 procent av föräldrarna till de yngre barnen och 35 procent av föräldrarna till de äldre barnen upplever att de fungerar ganska dåligt eller dåligt. Rektorn menar att föräldrarnas tveksamhet i många fall mindre handlar om det åldersintegrerade arbetssättet och mer om att det i de åldersintegrerade grupperna finns elever som fungerar dåligt i samspelet med andra.

I arbetslagen samarbetar lärare, även om klasslärarprincipen fortfarande gäller trots att lärarkåren mestadels inte har utbildning för sådant arbetssätt. Som stöd för det temainriktade arbetssättet används "Hjulet" med tre perspektiv: kultur, natur och samhälle.

Av skolans elever har vid tidpunkten för inspektionen 36 elever åtgärdsprogram. Av de åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av handlar flertalet mer om beteenden än kunskapsbrister.

En speciell handlingsplan för elevvårdsarbetet och barn i behov av särskilt stöd finns. Skolan har en specialpedagog och en speciallärare som enligt inspektörerna systematiskt arbetar med kartläggningar av elever i behov av stöd.

Elevvårdsteamet är tveksamt till om de elever som har stora svårigheter men saknar medicinsk diagnos får det stöd de behöver.

Ingen elev får stöd genom studiehandledning på sitt modersmål vilket är anmärkningsvärt med tanke på resultaten på de nationella proven och den stora delen elever med annat modersmål än svenska. Rektorn menar att skolan uppmärksammat detta och kommer att arbeta för att studiehandledning kommer till stånd. Sammantaget bedömer inspektörsteamet att skolan noggrant bör undersöka om de elever som har stora svårigheter men saknar diagnos får det stöd de behöver och om det finns elever som har behov av stöd genom studiehandledning på modersmålet.

Utvecklingssamtal med elever och föräldrar genomförs regelbundet. I en nyligen genomförd enkät om utvecklingssamtalen menar över 90 procent av elever

och föräldrar att de fungerar mycket bra eller bra. Föräldrarna upplever i hög grad att samtalen är meningsfulla.

Genom att Hjulet används som struktur i temaarbetet bedömer lärarna att de kan följa elevernas kunskapsutveckling. Den individuella utvecklingsplanen, IUP, upplevs av både personal och föräldrar vara ett stöd när det gäller vad som fungerar bra och mindre bra för eleverna. Av inspektörernas samtal med personalen har framgått att diskussioner förs om i vad mån målen för undervisningen uppnås. Enligt inspektörerna har skolan ingen övergripande bild över elevernas kunskapsresultat förutom den som framkommer vid de nationella proven i årskurs 5, det diagnostiska materialet som används i årskurs 2 och LUS.

Formella samarbetsformer vid övergången förskola-skola och vid övergången mellan årskurserna 6 och 7 finns. Föräldrarna framför uppfattningen att samarbetet med Johannesskolan, som tar emot eleverna från Monbijouskolan i årskurs 7, kan förbättras.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att undervisningen på Monbijouskolan huvudsakligen är av god kvalitet.

Skolan har enligt inspektörerna bra strategier för att kartlägga elevernas behov av stöd i svenska och matematik och resursmässiga förutsättningar att ge eleverna det stöd de behöver. Skolan bör dock ytterligare undersöka om de elever som har stora svårigheter men saknar diagnos får det stöd de behöver och om det finns elever som har behov av studiehjälp på modersmålet.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Monbijouskolans ledning består av en rektor. Med tanke på skolans storlek bedömer inspektörerna att rektorn har möjlighet att vara förtrogen med den dagliga verksamheten. Rektor själv och personalen menar att rektorn behöver ägna alltför stor del av sin tid åt ekonomiska frågor och administrativa uppgifter.

Kvalitetsredovisning upprättas årligen utifrån en kommunal struktur. Bedömningar i vilken mån de nationella målen för skolan uppnåtts förekommer i mycket begränsad omfattning. Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare redovisa elevernas resultat i relation till målen i kursplaner och läroplan och eventuella behov av förbättringar av verksamheten utifrån resultaten.

Skolan har en utvecklingsgrupp som tillsammans med rektorn verkar för skolförbättring. Ett omfattande kompetensutvecklingsprogram på individ-, grupp- och organisationsnivå med ekonomiskt stöd från EU pågår.

Rektorn framför vid intervjun uppfattningen att stadsdelsförvaltningen i ett tidigare skede kritiserat skolan för ett alltför stort antal åtgärdsprogram, varför man i stället nu sökt beskriva stödinsatserna i de individuella utvecklingsplanerna. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka att enligt grundskoleförordningen skall åtgärdsprogram upprättas om det framkommit att en elev behöver särskilda stödinsatser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans ledning fullgör sitt uppdrag i linje med författningskraven och att rektor har den utbildning och

erfarenhet som krävs för uppdraget. Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare redovisa elevernas resultat i förhållande till nationella mål, bedömningar av i vilken mån målen nåtts och eventuella behov av förbättringar av verksamheten utifrån dessa.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Monbijouskolan är vad inspektörerna kan bedöma anpassad för elever med rörelsehinder. Vid samtal med elevvårdsteamet framkommer att barn med osynliga funktionshinder och en tydlig diagnos mestadels får det stöd de behöver.

På skolan finns god tillgång till plats i fritidshem eller fritidsklubb.

Skolans val ingår som en del i det tematiska arbetet. Elevens val organiseras inom arbetslaget.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna har tillgång till utbildning enligt de statliga bestämmelserna.

6. Resurser

Monbijouskolan har en relativt hög lärartäthet och hög andel behöriga lärare. Undervisningsgruppernas storlek i skolan är i genomsnitt ca 22 elever. På skolan arbetar drygt 40 pedagoger. Av de 26 lärarna är 30 procent män. 25 av de 26 lärarna har lärarutbildning.

Monbijouskolan har en god balans mellan lärare inriktade mot matematik/naturorienterade ämnen och svenska/samhällsorienterade ämnen. Mot den bakgrunden och med tanke på resultaten i de nationella proven är det enligt inspektörerna förvånansvärt att lärarna trots detta undervisar i ämnen/ämnesområden där de inte har fördjupade kunskaper. Skolan bör därför se över hur man mer optimalt kan utnyttja de kompetenser lärarna har.

Skolans pågående projekt Växtkraft mål 3 har givit möjligheter till kompetensutveckling kring arbetslag och arbetsorganisation, värdegrund, skolans läsprofil samt på individnivå svenska som andraspråk och samtalsmetodik.

Monbijouskolan har ett stort och ljust skolbibliotek, en kärna i det läsfrämjande arbetet. Biblioteket liksom övriga lokaler utnyttjas både intensivt och flexibelt.

Skolbyggnaderna från tidigt 1900-tal totalrenoverades i början av 90-talet. Lokaler är inte i alla avseenden idealiska men verksamheten anpassas på ett bra sätt utifrån de lokalmässiga förutsättningarna. Skolgården är ganska liten. En upprustning av skolgården planeras. Rektorn bedömer att skolan interiört är i behov av renovering.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Monbijouskolan har väl utbildad personal men att personalens specifika kompetenser inte utnyttjas fullt ut. Lokalerna motsvarar grundläggande krav.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande har god kvalitet. Både elever och personal trivs på skolan. Elevernas svårigheter kartläggs systematiskt

i de lägre skolåren och det läsfrämjande arbetet leder till att alla elever tidigt lär sig läsa. Personalen arbetar ambitiöst och relationerna mellan de vuxna och eleverna är mestadels goda.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

Elevernas resultat på de nationella proven i årskurs 5 ligger under vad som är önskvärt. Skolan bör pröva i vad mån ytterligare anpassning till elevernas förutsättningar och behov kan förbättra resultaten.

Skolan bör skaffa sig överblick av elevernas resultat i de ämnen som ej berörs av de nationella proven

Personalens kompetenser vad gäller fördjupning i olika ämnen och ämnesområden bör utnyttjas bättre.

Skolan bör noggrant undersöka om alla elever får det stöd de behöver och om det finns elever som har behov av stöd genom studiehandledning på modersmålet.

Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare redovisa elevernas resultat i relation till nationella mål i kursplaner och läroplan, bedöma i vilken mån målen uppnåtts och ange eventuella behov av förbättringar av verksamheten utifrån resultaten.

Skolan bör fortsätta att arbeta för att vända trenden med minskat föräldraengagemang och skapa möjligheter för och särskilt stimulera föräldrar till de äldre barnen att samverka med skolan.

Datum	Ort
2006-03-01	Malmö

Jan Olsson

Helena Olivestam Torold